

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 14. december 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen

(Fripladstilskud i skolefritidsordninger af økonomiske, sociale eller pædagogiske grunde)

[af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 17. november 2004 og var til 1. behandling den 30. november 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Lovforslaget har været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 19. november 2004 høringsbrevet og høringslisten til udvalget, jf. L 118 – bilag 1. Den 26. november 2004 sendte undervisningsministeren de indkomne hørings svar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Et af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes supplerende svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Tilkendegivelse fra undervisningsministeren

Ministeren har tilkendegivet følgende over for udvalget:

Jeg skal hermed tilkendegive over for udvalget, at jeg ønsker at tilbagekalde de af mig den 7. december 2004 fremsendte ændringsforslag til lovforslaget om indførelse af tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen for skolefritidsordninger ved friskoler og private grundskoler.

Baggrunden herfor er, at jeg den 10. december 2004 fra udvalget har modtaget et notat fra Folketingets Lovsekretariat om de nævnte ændringsforslag.

Lovsekretariatet finder ikke – under hensyn til den relativt lempelige praksis, som Folketinget normalt har anlagt ved vurderingen af, om identitetskravet er opfyldt – at indholdet af ændringsforslagene er så vidtgående, at en eventuel vedtagelse af ændringsforslagene klart må anses som grundlovsstridig, jf. grundlovens krav om tre behandlinger i Folketinget.

Det er dog Lovsekretariatets vurdering, at de hensyn, der danner baggrund for de senere års ønsker om en forbedring af lovkvaliteten kunne have talt for at gennemføre ændringsforslagene som et

selvstændigt lovforslag med tre behandlinger og ikke som ændringsforslag. Lovsekretariatet lægger herved særlig vægt på, at ændringsforslagene ikke berører samme hovedlov (lovforslaget vedrører lov om folkeskolen, hvorimod ændringsforslagene vedrører lov om friskoler og private grundskoler m.v.) og endvidere vedrører en helt ny persongruppe, hvorfor de relevante myndigheder og organisationer ikke har haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger til ændringsforslagene.

Jeg kan oplyse, at Frie Grundskolers Fællesråd i sit høringssvar til lovforslaget foreslår, at der i tilknytning til det eksisterende tilskudssystem på tilsvarende vis skabes mulighed for, at der kan ydes hel eller delvis friplads til elever i de private skolers fritidsordninger.

Imidlertid har jeg intet ønske om, at ændringsforslagene om ændring af friskoleloven ikke skal anses for have været igennem en grundig behandling i Folketinget, hvorfor jeg ønsker at trække ændringsforslagene tilbage.

Det er i stedet for min hensigt, at fremsætte forslaget i forbindelse med de ændringer af tilsynet i lov om friskoler og private grundskoler m.v., som er annonceret i regeringens lovprogram for samlingen 2004-05.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse uændret.

Socialdemokratiets, Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer udvalget tager ministerens tilkendegivelse til efterretning og noterer sig, at ministeren agter at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. Som en del af dette lovforslag agter ministeren at ændre loven, således at der fremover kan gives tilskud til forældrebetaling for skolefritidsordninger ved friskoler og private grundskoler. Partierne tilkendegiver hermed at ville støtte den del af ministerens lovforslag, der vil sikre, at der fremover kan ydes tilskud til forældrebetalingen, når dette er fremsat.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget støtter lovforslaget om at indføre fripladsordninger i skolefritidsordningerne (SFO). Socialdemokratiet konstaterer samtidig, at et lignende lovforslag allerede kunne have været vedtaget i 2000, men at Venstre ved den lejlighed blokerede for lovforslaget. Socialdemokratiet hæfter sig ved, at 6.000 familier med lave indkomster vil få glæde af lovforslaget og i gennemsnit spare 4.650 kr. årligt. Socialdemokratiet finder, at hvis lovforslaget havde været gennemført, som ønsket af den tidligere SR-regering, ville mindst lige så mange familier have sparet et lignende stort beløb i det årlige familiebudget, men at Venstre ved sit veto i den daværende folkeskoleforligskreds forhindrede dette. Socialdemokratiet konstaterer endelig, at Venstre under behandlingen af lovforslaget forklarer sin ændrede holdning med følgende argument: »For 4 år siden sad vi ikke i regering.« Dette udsagn taler vist helt for sig selv.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget støtter lovforslaget om friplads i de kommunale skolefritidsordninger. Der har under udvalgsarbejdet været diskussion om muligheden for at give de frie skolers skolefritidsordninger samme mulighed. Det Radikale Venstre støtter, at de frie skoler også får denne mulighed af hensyn til, at også personer med begrænsede økonomiske ressourcer kan søge de frie skoler og benytte deres skolefritidsordninger. Om det bliver muligt for Det Radikale Venstre at støtte denne konkrete begrænsede ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. afhænger helt af den sammenhæng, som undervisningsministeren måtte ønske at fremsætte lovforslaget i.

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at der kunne være skabt friplads i skolefritidsordningerne (SFO) i alle kommuner allerede for 4 år siden, da et flertal i Folketinget bestående af den daværende regering (Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre), Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten havde aftalt det. Desværre valgte Venstre og Kristeligt Folkeparti, som

medlemmer af den daværende folkeskoleforligskreds, dengang at nedlægge veto mod indførelse af fripladser i SFO'er i alle kommuner. Tusinder af familier med lave indkomster har siden brugt tusinder af kroner på at betale for SFO-pladser, der ellers kunne have været omfattet af dette lovforslag. Enhedslisten glæder sig over, at Venstre og Kristendemokraterne nu er blevet klogere men beklager, at det har taget så forholdsvis lang tid.

Enhedslisten kan desuden tilkendegive at ville støtte, at også SFO'er ved frie skoler omfattes af fripladsordningen. Enhedslisten skal derfor opfordre undervisningsministeren til at fremsætte dette forslag som et selvstændigt lovforslag straks efter nytår i stedet for at blande spørgsmålet om fripladser sammen med ministerens øvrige forslag til ændringer af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Else Winther Andersen (V) fmd. Gitte Lillelund Bech (V) Christian Lund Jepsen (V)
Tina Nedergaard (V) Louise Frevert (DF) Karina Sørensen (DF) Helle Sjelle (KF)
Else Theill Sørensen (KF) Bodil Kornbek (KD) Carsten Hansen (S) Bjarne Laustsen (S)
Pernille Blach Hansen (S) Lene Jensen (S) Thomas Adelskov (S) Aage Frandsen (SF)
Margrethe Vestager (RV) nfmd. Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 118

Bilagsnr. Titel

1	Høringsbrev og høringsliste fra undervisningsministeren
2	Meddelelse om åbning for spørgsmål
3	Hørings svar samt høringsnotat, fra undervisningsministeren
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Endelig tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Ændringsforslag fra undervisningsministeren
7	1. udkast til betækning
8	2. udkast til betækning
9	Notat fra Folketingets Lovsekretariat vedrørende identitetsproblemer
10	Betækningsbidrag fra undervisningsministeren
11	3. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 118

Spm.nr. Titel

1	Spm. om, hvor mange familier der i perioden 2001-2005 ville have fået reduceret deres betaling til skolefritidsordninger, hvis lovforslaget allerede havde været gennemført i 2000, til undervisningsministeren, og ministerens svar samt supplerende svar herpå
2	Spm. om ministeren vil sikre tilsvarende regler for skolefritidsordninger, der er tilknyttet frie skoler, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvad det vil koste at sikre tilsvarende regler for skolefritidsordninger, der er tilknyttet frie skoler, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om under hvilke former ministeren vil lave en indholdsbestemmelse af skolefritidsordninger, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvad tidsplanen er for denne ændring af skolefritidsordningerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om ministeren kan bekræfte, at lovforslaget ikke medfører, at forældrebetalingen kan sættes op, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om ministeren vil give udvalget en oversigt over, hvilke konsekvenser ministerens ændringsforslag har for de frie skolers økonomi, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

Et af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 1:

Hvor mange familier ville i perioden 2001-2005 have fået reduceret deres betaling til skolefritidsordninger, hvis lovforslaget allerede havde været gennemført i 2000, og hvor meget ville familierne i gennemsnit have sparet?

Supplerende svar:

I mit svar af 3.december 2004 anførte jeg, at jeg ville indhente bidrag fra Finansministeriet til besvarelse af spørgsmålet. Finansministeriet har efterfølgende anmodet Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender om bidrag til besvarelse, hvorfra jeg har modtaget følgende:

»De økonomiske og fordelingsmæssige konsekvenser af L 118 er beregnet på lovmodellens dag-institutionsmodel. Heraf fremgår det, at forslaget vil indebære merudgifter på skønsmæssigt 27,9 mio. kr. til økonomisk friplads og pædagogisk friplads pr. år. Ca. 6000 flere familier vil få økonomisk eller pædagogisk friplads og i gennemsnit spare 4.650 kr. årligt i forhold til gældende regler.

Som beregningsgrundlag i modellen indgår de eneste tilgængelige oplysninger om, hvilke kommuner der yder økonomisk friplads, som vedrører 2004, de seneste tilgængelige oplysninger om antal indskrevne i skolefritidsordninger i folkeskolen for 2003 samt registerbaserede oplysninger fra 2002 om forældrenes indkomst fremskrevet til 2005 løn- og prisniveau.

Da der ikke er tilgængelige oplysninger fra årene før 2004 om, hvilke kommuner der har økonomisk friplads til SFO'ere, er det ikke muligt at opgøre præcist, hvor mange familier der i perioden 2001-2003 ville have fået økonomisk friplads. Hertil kommer, at de øvrige oplysninger om forældrenes indkomst og antal indskrevne i SFO er fra 2002 og 2003. Derfor vil en beregning for f.eks. 2004 bygge på de samme forudsætninger og således ikke give yderligere information om, hvor mange familier der ville have økonomisk eller pædagogisk friplads.

På grund af manglende statistiske oplysninger er det derfor beklageligvist ikke muligt at besvare spørgsmålet yderligere.«